

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 5. De hostibus Virtutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

Spiritualium cogitationem : nec etiam expellere tentant , quia hoc non impetrarent , potiusque illo conatu vivacior & expressa magis redderetur illa species , sed sinunt modo , & nullam ejus ducunt Rationem , atque ex ejus contemplatione , nec ajunt aliquid nec negant , sed omnem suam conclusionem ex idea & notione innatâ derivant : sic etiam circa Passiones suas affecti sunt boni , non conantur illas extirpare (frustra hoc esset , & conatu isto extirpandi firmiter , quas extirpare velent , impingerent) non etiam se conformant istis Passionibus , aut iis morem gerunt , non iis abduci se sinunt (nam hoc turpe foret , & in vitio atque peccato) sed sicuti se erga seipsum habent , (id est , mere negative) sic enim se erga suas Passiones habent , non admittunt eas in considerationem , non curant , non laborant de illis dum agendum aliquid est , absint , vel adsint , susque deque habent.

§. 5. De hostibus Virtutis.

Hostes Virtutis non sunt Passiones nostræ , (ut præter meritum suum apud vulgus audiunt , & vulgo hic accedunt Stoici) sed *inclinationes, proclivitates & propensiones*

ensiones nostræ ad agendum aliquid vel o-
mittendum, propter Passiones: quas pro-
pensiones cum ipsis Passionibus imperi-
tè confundentes, totam Ethicam, imo
ausim dicere totam Pietatem imprudenter
evertunt.

(Nempe id, cujus, solum Deus O. M.,
auctor est (nempe ipsarum Passionum &
specierum nostrarum) confundunt cum
eo (pravis nempe cum nostris inclina-
tionibus, quas Passionibus & speciebus
illis adjungimus) cujus nos turpes & sce-
lesti auctores sumus. Atque adeo Deus,
implicite semper auctor peccati agno-
scitur; cujus nequissimæ persuasionis,
quandiu vel minimum semen humanis
animis insidet, fieri nequit, ut veram
unquam Pietatem concipiant; sed tan-
tum horreant necesse est, & detesten-
tur, quem ut auctorem peccati, & vin-
dicem acerbum ejus, quod impegerat,
tantum considerare possunt.

Sicut ergo à sensu ressecanda est pravi-
tas illa, qua ferimur ad speciem ejus ap-
plicandam objectis externis, quæ occa-
sionem præbent isti speciei (quod alio loco
demonstravimus) sic etiam à Passionibus
detrahenda est illa inclinatio nostra, qua
nos ita inclinatos sentimus, & quasi vio-
lentiâ.

lentiâ quadam impulsos ad faciendum, omittendumve aliquid gratia Passionum, seu propter ipsas Passiones: & qui quidem hunc errorem errant, totam Ethicam evertunt, ut diximus: sic & illi, qui alium istum, quem statim notabamus errorem errant, totam Physicam evertunt: quod illis, qui veram Physicam, (quam Cartesius reduxit) excoluerunt, satis perspectum esse potest.

Habent autem alii aliarum Passionum proclivitates (ut quidam iracundi, id est proclives ad vindictam prosequendam, quidam libidinosi, id est, proclives ad agendum aliquid ex gratia libidinis seu Verecundæ Passionis, alii meticulosi, id est, proni ad fugiendum, aut deserendum stationem, & similia alia propter metum exequenda. Et sic de aliis: Dicunt autem hi, stimulari se ab ira ad vindictam sumendam, à libidine impelli ad supra, à metu ad fugam, sed vehementer errant; non enim ab his suis Passionibus, concitantur in has vel illas actiones. Unde non sunt aliæ in aliis proclivitates ad obtemperandum Passionibus, sed similis atque eadem fere in omnibus proclivitas, corpus vero aliter atque aliter dispositum est ad has illasve Passiones. Sic quidam

quidam proclives sunt ad Venerem, alii non ad Venerem, sed ad vindictam: eadem in utrisque est proclivitas, scil. agendi aliquid gratia Passionis: sed in Venero homine corpus aliter dispositum est, scil. menti facile Passionem Veneream incutiat. Hinc pro diversitate regionum, ætatum, conditionum, exercitiorum &c. alii aliis vitiis dediti esse dicuntur, quia corpus aliis atque aliis Passionibus accommodatum est, in aliis atque aliis regionibus, ætatibus &c. cui antecedens mentis proclivitas, & propensio ad agendum gratiâ Passionis, alia atque alia exterius vitia producit.

Nulla ergo labes residet in ipsis Passionibus ut adhuc §. 1. hoc tractatu diximus, sed tota turpitudine in effæminatione, seu in proclivitate illa ad agendum ex Passione consistit. Animus enim velut connubio quodam cum corpore copulatus proclivitate illâ suâ ostendit se esse quodammodo virum uxorium, atque in ipsam quadrat illud Poëtæ:

Uxori nupsit turpiter ille suæ.

passiones enim obveniunt nobis à corpore, proclivem esse ad agendum propter illas, est propter corpus velle agere, & ei quasi assentiri ac abblandiri. Proclivitas illa sine dubio.

98 *De Carne seu Voluptate, §. 6.*

dubio supponit aliquid (peccatum originale hoc vocant Christiani) hæc vide apud ipsos; ne nos ex Philosophiâ nostra exorbitemus.

§. 6. De Carne seu Voluptate.

Caro est proclivitas in bonum jucundum sine respectu ad alios, unde caro non est hic proclivitas in Venerem (ut alias etiam sæpe nomen illud sumitur) sed generatim proclivitas in bonum jucundum qua tale, non considerando æstimationem, quam alii de nobis habeant; sunt autem præter Venerem alia bona jucunda multa, quas res secundas ante vocavimus. Vide Tract. 2. de Temperantia.

Sed inter res secundas solus homo respicit alios & aliorum de nobis existimationem, adeoque ille à consideratione carnis excludendus est. Reliquis igitur rebus secundis propter delectationem, quam in se continent inhiare, carnale est, etiam literarum & Philosophiæ studio, imo etiam Virtutum exercitiis & Officiis: ex quo facile liquet eos, qui rudem adolescentiam literis, Philosophiâ & humanitate excolendam susceperunt, vix tamen eos ad austerum Rationis dictamen parant, fabel-